

A TANKÖNYVEK ÚJ GENERÁCIÓJA

Tóthné Mess Erika

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Miért?

Az UNESCO 2005-ben kiadott tankönyvekkel és taneszközökkel kapcsolatos stratégiai útmutatójában 3 kulcsfontosságú dologra hívta fel a figyelmet:

1. A tankönyvek, oktatási segédanyagok tartalmukban és megjelenésükben feleljenek meg a tanulók fogalmi felkészültségének, nyelvi környezetének, háttérének, igényeinek.
2. Az aktív, életközeli, minőségi oktatás vezessen valós és mérhető eredményekhez.
3. A tankönyvek, oktatási segédanyagok legyenek megfizethetők, elérhetők és tartósak.

Mindezek fényében újra kellett gondolni a tankönyvek szerepét az iskolai és otthoni tanulásban.

A pedagógiai munkával szemben támasztott követelmények és a korszerű infokommunikációs környezet létrejötte tartalmi, pedagógiai és technológiai szempontból is új típusú tankönyvek és taneszközök kifejlesztését tették szükségessé.

A fejlesztés általános információi

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet

**TÁMOP 3.1.2–B/13 jelű
„A Nemzeti Alaptantervhez illeszkedő
tankönyv-, taneszköz- és Nemzeti Közoktatási Portál fejlesztése”
című projekt**

Cél: A 2011. évi CXC. nemzeti köznevelésről szóló törvény elvárás-rendszeréhez igazodó, országosan egységes taneszköz-rendszer kiépítése és fejlesztése.

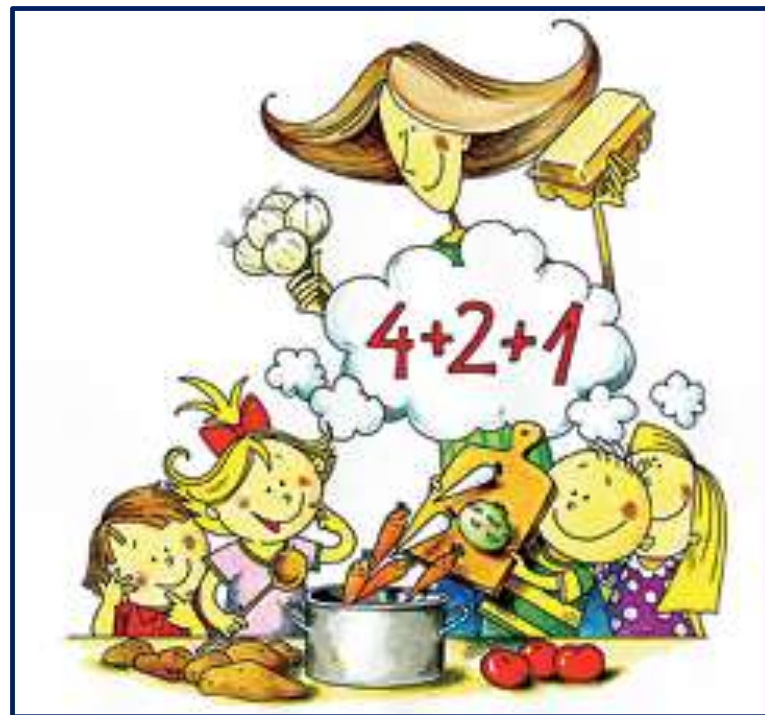
<http://www.ofi.hu/letoltheto-tankonyvek>

Iránymutatás

„Az ideális iskolai tanulás csak akkor lehet igazán eredményes, ha mind a fejlesztők, mind a tanítók felismerik a **gyerek önállóságának szerepét a tanulásban**. ...

Mind a pedagógus által segített, mind az önálló szándékos iskolai tanulás akkor igazán értékőrző, ha biztosítja a gyerekeknek a **produktív tanulást**. Vagyis lehetővé teszi a feladat- és problémamegoldásokat, a kreativitást, azaz az eredetiséget, a rugalmasságot, a találékonyságot mozgósító tevékenységeket, de emellett arányosan törekszik a **reproduktív tanulás** biztosítására is, és ezt ugyancsak feladatmegoldáshoz köti. E felismerésre építve, arra törekszünk, hogy a gyerekek az elsajátítandó ismereteket, viszonyulásokat is tevékenységgé alakítva, **tevékenységbe ágyazva tanulják**.”

Zsolnai József

Ezt akarjuk?

Cél

Eredmény

Ezt akarjuk!

Környezetismeret tankönyvcsalád

A tankönyvek általános jellemzői

- Átlagos képességű gyermekek számára készült, de használatával az átlagostól eltérő fejlődésű tanulókat is integrálni lehet a tanulási-tanítási folyamatba.
- Megoldható számú feladattal elsajátítható mennyiségű tananyagot tartalmaz.
- A tanulók érdeklődését állítja a középpontba, igazodik a tanulók életkori sajátosságaihoz.
- A vizualitásból, mint a gyerekek számára alapvető kommunikációs forrásból indul ki, fejleszti a szóbeli szövegalkotást, a szókincset.
- Lehetőséget ad a tanítónak a tananyag helyi sajátosságokhoz igazítására.
- Tevékenységre ösztönző, támogatja az önálló munkavégzést, a kooperatív tevékenységet.
- Épít a tanulók személyes tapasztalataira, előzetes ismereteire.
- Támogatja a tanulói véleményalkotást, reflektálást.
- Biztosítja a biztonságos továbbhaladást, az ismeretek elmélyítését.

1. évfolyam

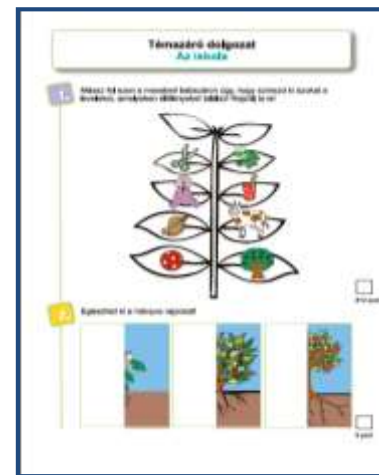
Szerző: Lénártné Póta Erzsébet – Tóth Erzsébet

Illusztrátor: Laár Györgyi

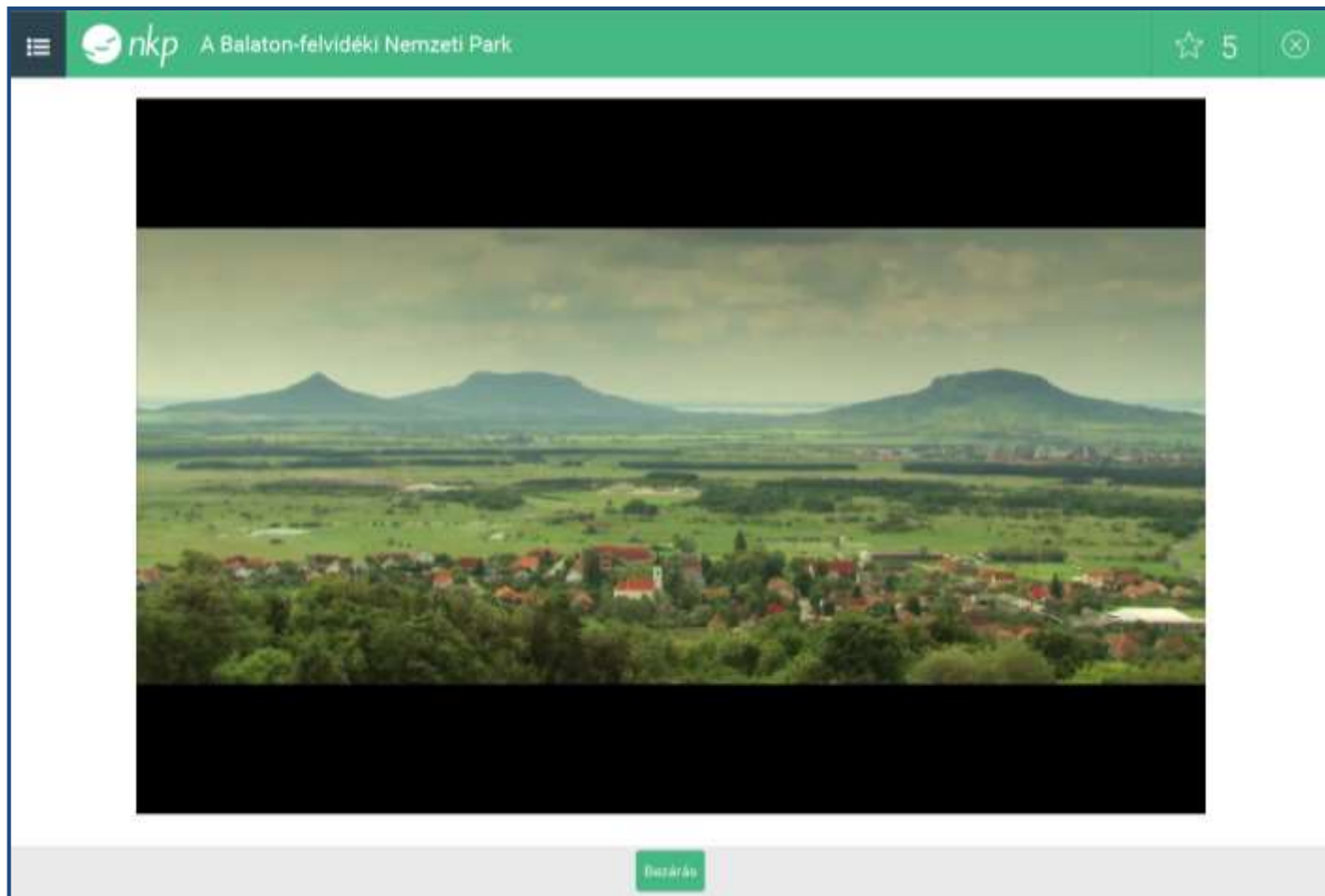
- Tankönyv (papír alapú, PDF, lapozható tk.)
- Munkafüzet (papír alapú, PDF, lapozható mf.)
- Tanmenet
- Útmutató a tankönyv használatához
- Módszertani útmutató
- Témazáró (5 db)
- Interaktív feladatok
- Digitális tananyag az NKP-n

<http://etananyag.ofi.hu>

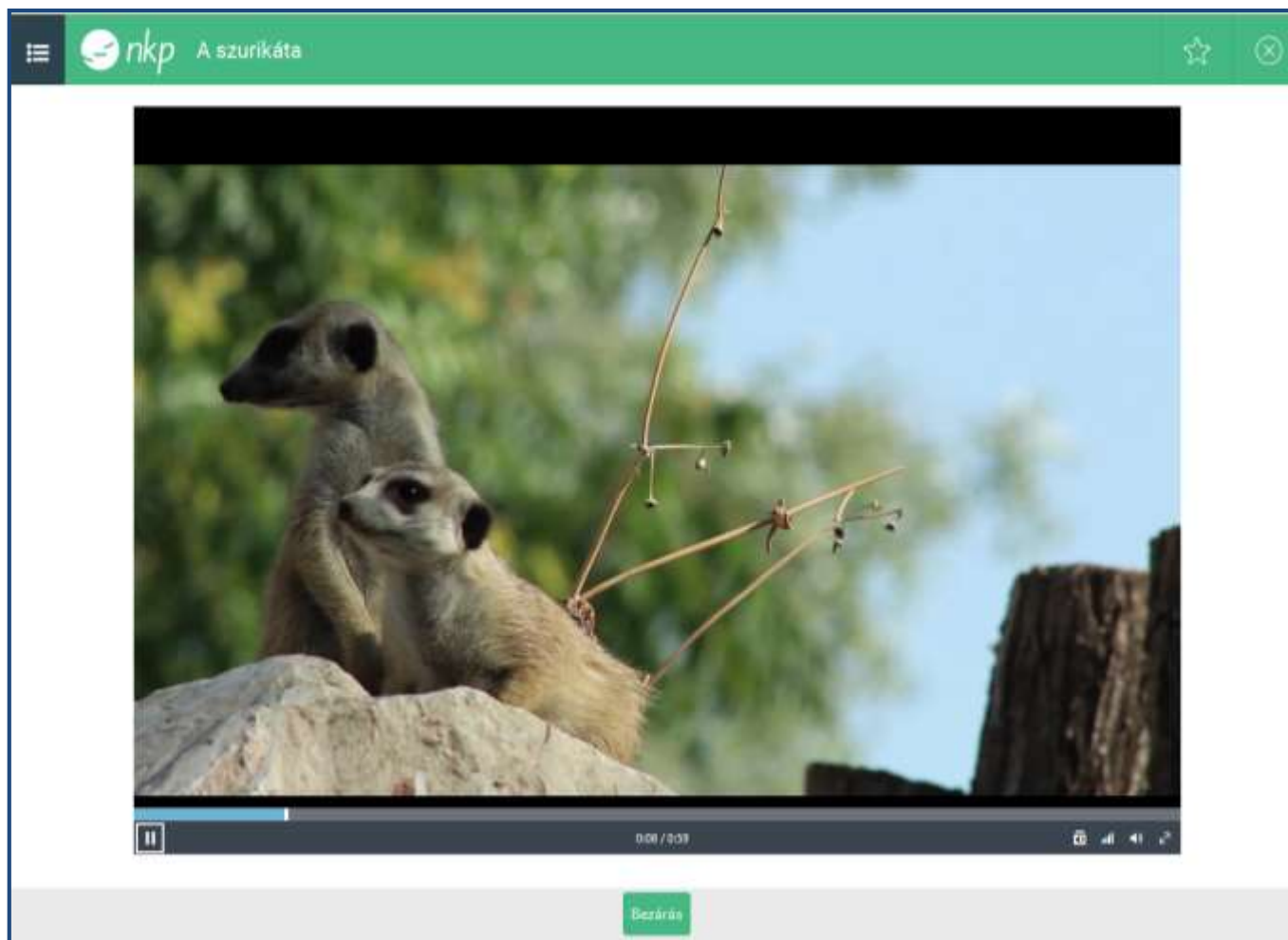
<https://portal.nkp.hu>

Videófilmek

Videófilmek

Tanulói feladat

 A családtagok életkora ☆ ✕

Rendezd a család tagjait életkoruk szerint növekvő sorrendbe!

Oktatóprogram

The screenshot shows the 'A nagy költöztetés' (The Big Move) educational software interface. At the top, there is a green header with the 'nkp' logo and the text 'A nagy költöztetés'. Below the header, the main area is divided into three panels: 'Ebédlő' (Cafeteria) on the left, 'Egyik sem' (None) in the center, and 'Iskolaudvar' (Schoolyard) on the right. Below these panels is a toolbar containing various icons for objects and items. The interface is designed for a drag-and-drop activity where users place objects into the correct location.

nkp A nagy költöztetés

A nagy költöztetés

Tedd a tárgyakat oda, ahol használjuk őket!

Ebédlő

Egyik sem

Iskolaudvar

Icons in the toolbar: yellow sticks, glass of milk, striped tent, three recycling bins, blue pitcher, patch of flowers, green mat, yellow triangle, red-roofed birdhouse, wooden bench, red and white polka-dot ball, and windmill.

Tankönyvi lecke oldalpárja

nkp A napirend

A NAPIREND

1. Meséld el, hogyan telt egy napod az óvodában!

2. Milyen a napirended, amióta kiskölyk vagy? Melyik napszakban mi a feladatod? Mondd el az alábbi kép segítségével!

3. Melyik napszakban kinek, hogyan köszönétek? Játsszátok el!

4. Meséld el a történetet a képek alapján a következő szavakkal: 1) tegnapelőtt, 2) tegnap, 3) ma, 4) holnap, 5) holnapután!

5. Hallgassátok meg és játsszátok el a verset! Sorold fel a hét napját! Nevezd meg a munkanapokat és a pihenőnapokat!

HÉTFŐN hentesreg,
KEDDEN kecmereg,
SZERDÉN szendereg,
CSÜTTÖRKÖN csak csicsul,
PÉNTEKEN párnákra ül,
SZOMBATON szuszog szorgosan,
VASÁRNAP horkol hangosan.
(népköltés)

6. Vesszél meg a két képet! Beszéljétek meg, melyik mutatja egy felnőtt, melyik egy gyermek napi tevékenységét!

7. Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra!
Mit jelent ez a közmondás? Miért fontos, hogy legyen napirended?
Mire jut időd, ha jól megtervezed napi és heti feladataidat? Beszéljétek meg!

Egy héten hét nap van: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap. Egy napon belül a napszakok váltják egymást: reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjjel.

Szüléd segítségével csomagolópapír csillag jelöléssel családtagjeid magasságát és saját születési testhosszadat is!

22 / 64

2. évfolyam

Szerző: Lénártné Póta Erzsébet – Tóth Erzsébet

Illusztrátor: Laár Györgyi

- Tankönyv (papír alapú, PDF, lapozható tk.)
- Munkafüzet (papír alapú, PDF, lapozható mf.)
- Tanmenet
- Útmutató a tankönyv használatához
- Módszertani útmutató
- Témazáró (6 db)
- Interaktív feladatok
- Digitális tananyag az NKP-n

<http://etananyag.ofi.hu>

<https://portal.nkp.hu>

3. évfolyam

Szerző: Buzási Éva – Néder Katalin

- Tankönyv (papír alapú, PDF, lapozható tk.)
- Munkafüzet (papír alapú, PDF, lapozható mf.)
- Tanmenet
- Digitális tananyag az NKP-n

<http://etananyag.ofi.hu>

<https://portal.nkp.hu>

Véglegesítés

A tankönyvek végső változatainak elkészítése a pedagógusok véleményeinek figyelembevételével történik. Az új típusú tankönyvek fejlesztésénél hangsúlyos a **tudományos és tanárképző intézmények**, valamint a **gyakorló pedagógusok** osztálytermi tapasztalatainak felhasználása is.

A véglegesítés előtti egytanéves kipróbálás jelentősége:

- találkozik a pedagógiai elmélet és a mindennapi gyakorlat
- a tapasztalatok beépülnek a tankönyvekbe
- a tankönyvek sokkal jobban alkalmazkodnak a tanulók, és a pedagógusok igényeihez

126 iskola és közel 1000 – erre a feladatra önként jelentkező – pedagógus

Szakmailag igényes, takarékos költségű tankönyvek, taneszközök készülnek.

színes

szakszerű

személyiségközpontú

Visszajelzések beépítése

A tankönyvek készítésére rövid idő állt rendelkezésre.

Természetes, hogy maradtak benne hibák.

Megvalósult javítások:

- A nyelvezet életkorhoz igazítása, nyelvhelyességi, esetleges helyesírási hibák javítása
- Utasítások átfogalmazása, a bonyolult, hosszú mondatok egyszerűsítése, eldöntendő kérdések kiváltása
- Hiányos ábrák kiegészítése, szemléltető képek pótlása
- Újabb irodalmi alkotások (versek) beépítése
- A melléklet kivágásos ábráinak matricákra cserélése

Elvetett javaslatok:

- Teljes grafikacsere
- Szótagolt szövegezésű utasítás

Kerettanterv módosítás

Fejlesztési követelmények

- Az állagmegőrzés, takarítás, karbantartás és a felelős használat jelentőségének a felismerése
- A környezetünkben előforduló kristályos anyagok csoportosítása
- Élelmiszerfajták csoportosítása energiatartalmuk, tápanyagtartalmuk alapján
- Az étkezéssel kapcsolatos szokások biológiai hátterének felismerése
- Az iskola és a háztartás összehasonlítása (léptékkülönbség felismerése)
- Időmérő eszköz készítése, kalibrálása
- Jelenségek megfigyelése az állandóság és a változás szempontjából (a mozgás gyorsasága, iránya)
- Példák gyűjtése különböző korok, kultúrák szépségideáljaira. Annak felismerése, hogy nem minden szépségideál vagy divat hat előnyösen egészségünkre (tűsarkú cipők, fűző stb.)
- Konkrét jelenségek (rezgő húrok, megütött vizespohár, rezgő vonalzó stb.) vizsgálata → a hangot a levegő rezgésén keresztül érzékeljük
- Fénytörés és -szóródás vizsgálata → a fehér fény különböző színek keveréke
- A sós víz fagyásának vizsgálata
- Az időzónák megsejtése
- Annak megértése, hogy a helyi sajátosságokra, problémákra a hagyományos tudás kínálja a legmegfelelőbb megoldásokat
- A vízvédelem szerepének belátása
- Példák keresése az állatok tájékozódására

Kerettanterv módosítás

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások

- Környezetünk legkeményebb anyagai a kristályok: ilyenek a drágakövek, a gyémánt
- Önthető-e a szén, a mák, a liszt?
- Példák a növények fényviszonyokhoz, az állatok változó hőmérsékleti viszonyokhoz történő alkalmazkodására
- Összefüggés az élőlények energiaszükséglete és életmódja között
- Szerves hulladékok csoportosítása a komposztálhatóság szerint
- Az egy hét alatt felhasznált papír mennyiségének mérése
- Miért fagy be nehezebben a tenger, mint az édes víz?
- Csak a szupermodellek lehetnek szépek?

Kulcsfogalmak:

lépték, élelmiszer higiéné, foggyógyászat, személyes higiéné, egészségmagatartás, metakommunikáció, esztétikum

Összegzés

Az új környezetismeret taneszközök...

- ... használata során egyaránt élményszerű lesz a tanítás és a tanulás.
- ... fő jellemzője a játékos ismeretszerzés elmélyítése.
- ... támogatják az egyénre szabott fejlesztést, lehetőséget adnak a differenciálásra, képességfejlesztésre.
- ... kapkodás és túlterheltség nélkül biztosítanak megbízható alapokat a továbbhaladáshoz.
- ... használatával a tanulók a tanévek során fokozatosan képessé válnak a problémák megoldására, az önálló tanulásra.

Szakmailag igényes, takarékos költségű tankönyvek, taneszközök készültek.

Útravaló

„Ha rugalmas vagy és hagysz másokat olyannak lenni, amilyenek,
akkor egy rakás stressztől kíméled meg magad.
A lelki béke a megváltozott hozzáállásból származik,
nem pedig a megváltozott körülményekből.”

Andrew Matthews

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

www.ofi.hu

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE